

**KOHTUTE HALDAMISE NÕUKOJA
KUUEKÜMNE VIIENDA ISTUNGI
PROTOKOLL
(elektrooniline)**

02.–17. august 2012

Osalejad:

KHNI liikmed ja asendusliikmed:

Marko Pomerants, Riigikogu õiguskomisjoni esimees
Rait Maruste, Riigikogu põhiseaduskomisjoni esimees (asendusliige)
Deniss Boroditš, Riigikogu põhiseaduskomisjoni aseesimees
Indrek Teder, õiguskantsler
Norman Aas, peaprokurör
Toomas Vaher, Eesti Advokatuuri esimees
Henn Jõks, riigikohtunik
Kaupo Paal, Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik
Andra Pärsimägi, Tartu Ringkonnakohtu kohtunik
Meelis Eerik, Harju Maakohtu kohtunik
Tiina Pappel, Tallinna Halduskohtu kohtunik
Piia Jaaksoo, Pärnu Maakohtu kohtunik (asendusliige)

Protokollis: **Mari-Liis Lipstok**, Riigikohtu esimehe nõunik

Algus 02. augustil 2012

Lõpp 17. augustil 2012

Päevakord:

1. Nõusoleku andmine Harju Maakohtu kohtunik Viivi Villemsoni teenistusvanuse ülemmäära tõstmiseks

Riigikohtu esimees Märt Rask kutsus kokku KHNI erakorralise istungi, mis toimus elektroonselt 02.08.2012–17.08.2012.

Kohute seadust täiendati §-ga 99¹ (jõustunud 01.07.2012), mis annab Riigikohtu üldkogule võimaluse tõsta erandjuhul I või II astme kohtuniku teenistusvanuse ülemmäära kuni 2 aasta kaupa, kui kohtunik on selleks soovi avaldanud, kohtu esimees on teenistussuhte jätkamist taotlenud, jätkamisele on nõusoleku andnud kohute haldamise nõukoda. Seadus näeb ette, et teenistusvanust võib tõsta vaid juhul, kui selleks on õigusemõistmise korra kohase toimimise seisukohast avalik huvi.

Harju Maakohtu esimees on esitanud kohtute haldamise nõukojale põhjendatud ettepaneku Kentmanni kohtumaja kohtunik Viivi Villemsoni teenistusvanuse ülemmäära tõstmiseks kahe aasta võrra, so 2. oktoobrini 2014. a. Kohtu esimehe hinnangul on teenistusvanuse tõstmiseks õigusemõistmise korra kohase toimimise seisukohast kaalukas avalik huvi. Lisatud on ka kohtunik V. Villemsoni kirjalik nõusolek.

Hääletusele pandi küsimus:

„Kas nõustute kohtunik V. Villemsoni teenistusvanuse ülemmäära tõstmisega kahe aasta võrra, so 2. oktoobrini 2014.a?“

Meelis Eerik: Nõustun kohtunik Villemsoni teenistusvanuse ülemäära tõstmiseks kahe aasta võrra, s.o 02.10.2014. Kohtunik Villemson töötab Harju Maakohtu Kentmanni kohtumajas. Kohtumaja juhina oman ülevaadet kohtumajas toimuvast, seetõttu pean vajalikuks oma otsustust KHNI liikmena veidi põhjendada.

1. Nagu kohtuesimees märkis, ei tee väljakuulutatud konkurss tööd. Konkurss võtab aega umbes aasta. Paar kuud tagasi lahkus üllatuslikult ametist kohtunik Epp Haabsaar ning täiendavat koormust ilma tagasilöökideta ei ole ametis olevad kohtunikud suutelised taluma. Selgitan viimast lauset allpool. Pärnu Maakohtusse on lahkunud Kentmanni kohtumajast kohtunik Heli Käpp, kuid see koht on tänaseni realselt (s.o tööl oleva kohtunikuga) täitmata. Viitan sellele allpool.
2. Kahjuks tuleb kohe kummutada ka müüt, et uued kohtunikud on staažikatest kolleegidest kiiremad, targemad jne. Paraku on tulnud minul kui kohtumaja juhil tegeleda viimasel ajal just äsja ametisse astunud kohtunike jäägi jm probleemidega. Põhjuseid on mitmeid alates ettekujutuse puudumisest tegelikust tööst ja koormusest (näiteks endiste advokaatide puhul) kuni otsustamisjulguseni välja. Nendel küsimustel peatume vast sügisesel istungil kui toimub statistika aruandlus.
3. Nagu kohtuesimees delikaatselt märkis ei ole kohtunikud suutelised täiendavat töökoormust taluma. Me ei ole varem rääkinud kohtunike tervisest, aga mul on tunne, et nüüd on aeg. Viimase poolaasta jooksul on kulmineerunud Kentmanni kohtumaja kohtunike terviseprobleemid, millest on minu kui majajuhiga räägitud. Kohtumajas on hetkel 4 kohtunikku, kes on arstide järelevalve all erinevate probleemidega (näiteks südame arütmia, vererõhk jms), kuid mille ühine nimetaja on ülekoormus ja stress. Arstide ettekirjutuse järgi tuleb töökoormust oluliselt vähendada. 1 kohtunik taastub ülekoormusest põhjustatud kuulmis- ja tasakaaluhäirest. Varasemal ajal on 2 kohtunikku saanud tööl olles insuldi. Üks neist on taastunud ning jätkab tööd; teine sai tööl olles uue insuldi ning on töövõimetu ning ametist lahkunud. Võimalik, et kõiki juhtumeid ma ei tea. Aga ütlematagi on selge, et inimene peab töötempot maha võtma, kui ta tervis vastu ei pea. Nende kolleegide väitel on nad teadvustanud, et tervise tõttu võib tulevikus tekkida vajadus ametist lahkumiseks. Eelneva jutuga tahan ma sisustada, mida tähendab „Harju Maakohtu pidevalt kõige suurem töökoormus“ tegelikult ning mille arvelt on keskmiselt mõistlik töötulemus tulnud. Tahan aga ka märkida, et täiendav koormuse suurenemine ei ole mõeldav. Eriti ma kardan olukorda, kus lumepalliefektina inimesed koormuse suurenemise tõttu haigestuvad või lahkuvad töö(koormuse)ga mittetoimetulemise tõttu ametist. On kaalukas avalik huvi, et riigi suurim kohus töötaks tõrgeteta. Kaalukas avalik huvi on ka see, et õigusemõistmise kvaliteet ei halveneks. Mida muud see kaalukas avalik huvi olla saaks.
4. Lisaks lahkujatele ei ole tööl kohtunik Iris Kangur-Gontšarov (lapsehoolduspuhkusel) ja Peeter Pällin (vormistatud aastaks koolitusele). Lisaks praegu täitmata kohtadele kannavad seda koormust tööl olevad kohtunikud. Kriminaalkohtunikke ma praegu ei puuduta.
5. Erandlikuks olukorraks praegu on ka see, et 01. juulist on alandatud riigilõivu määrasid, mis suure tõenäosusega suurendab kohtusse laekuvate tsiviilasjade arvu. Praegu on mõjust veel vara küll rääkida, kuid seda saab eeldada. Seadusandluse muudatustest tingitud töökoormuse tõusu osas on meil mälus aegumistähtaja lühendamise, mil kohtunike jääk tõsiselt ligi 800 asjani per igaüks. Ma ei arva küll, et sama kordub nüüd, kuid töökoormuse märkimisväärset tõusu võib ennustada küll.
6. Ma märgin ka seda, et pean kohtuniku ametist vabastamist tema vanuse tõttu tegelikult ealiseks diskrimineerimiseks. Ma ei vaidlusta seda, et teatud vanuse saabudes võib tõusetuda ametis jätkamise küsimus, kuid seda tuleb otsustada lähtudes konkreetsetest isikuomadustest, mitte millestki muust. Selles valguses on ka KS § 99' alused ametis jätkamiseks (ja ka aluste puudumisel vabastamiseks) üsna küsitavad, sest erandjuht ja kaalukas avalik huvi on isikust sõltumatud kriteeriumid. Minu arvates tuleks ideaalis lähtuda isikuomadustest. Me siin praegu toimetame küll kehtiva seaduse valguses ja hea, et seegi võimalus on. Minu arvates on antud juhul KS § 99' tingimused täidetud.
7. Kohtuesimees on esitanud kohtunik Villemsoni töötulemused ja need on tõesti väljapaistavad. Kohtunik Villemsonil on erakordne töövõime ning haige on ta kogu oma staaži jooksul olnud 2 päeva. See annab lootuse, et tervis peaks vastu ka järgmised 2 aastat. Lühidalt öeldes: kui ametis jätkamiseks ei kvalifitseeru ühe kõige enamkoormatuma kohtu kõige tublim kohtunik, siis ei kvalifitseeru selleks keegi.

Toomas Vaher: Olen nõus.

Deniss Boroditsš: Olen nõus.

Indrek Teder: Vastus tõstatatud küsimuses on jah – seega hääletan poolt.

Rait Maruste (asendusliige): Jah

Marko Pomerants: Olen nõus, et Viivi Villemson jätkab veel kaks aastat kohtunikuna.

Tiina Pappel: Toetan taotlust Viivi Villemsoni jätkamiseks veel kaks aastat kohtunikuna. Põhjendused olid veenvad.

Andra Pärsimägi: Usaldades maakohtu kolleege, kes esindavad kogu Harju Maakohtu, olen nõus Viivi Villemsoni jätkamisega.

Kaupo Paal: Kohtuniku teenistusvanuse tõstmiseks saab nõusoleku anda üksnes siis, kui esinevad kõik seaduses sätestatud eeldused. Konkreetsetes taotluses selliseid eeldusi esile toodud ei ole. Seetõttu hääletan vastu.

Piia Jaaksoo (asendusliige): Nõustun kohtunik V.Villemson teenistusvanuse tõstmisega, leides, et taotluses on põhjendatud õigusemõistmise korrahase toimimise seisukohast kaaluka avaliku huvi olemasolu.

Norman Aas: Olen nõus.

Henn Jõks: Ma ei anna nõusolekut kohtunik V. Villemsoni teenistusvanuse ülemmäära tõstmiseks.

1. Arvan, et kaalukas avalik huvi õigusemõistmise korrahase toimimiseks Harju Maakohtus on olemas ka 2 aasta pärast. Samas on mul tõsine kartus, et kahe aasta pärast on vaba koha täitmine ka Harju Maakohtus sobiva kohtunikuga raskem kui täna. Seega on minu hinnangul õigusemõistmise korrahaseks toimimiseks pikemas perspektiivis vajalik see koht täita uue kohtunikuga juba praegu. Üleminekuraskused on täna samad mis 2 aasta pärast.

2. Kohtunik peaks julgema esitada oma seisukohad enda nime all. Ja sama peaks ta julgema soovitada kolleegidele. Kas east või millestki muust tingituna on minu põhjendatud kahtluse kohaselt V. Villemson viimase nõude vastu eksinud, esitades enda nimel viimasel hetkel arvamuse TsMS-i muutmiseks.

Hääletustulemused

Poolt: 8

Vastu: 2

Otsus: KHN annab nõusoleku Harju Maakohtu kohtunik Viivi Villemsoni teenistusvanuse ülemmäära tõstmiseks kahe aasta võrra, so 2. oktoobrini 2014. a?

Mari-Liis Lipstok
Protokollija